Eduskunnan kanslia

MATKAKERTOMUS

Tuire Taina ja Susanna Paakkola
Valiokuntaneuvokset
Maa- ja metsätalousvaliokunta
Valiokuntasihteeristö

Maa- ja metsätalousvaliokunnan delegaatio vieraili Romaniassa 9.-13.3.2025

Yleistä

Valiokunnan matkalle osallistuivat puheenjohtaja Jenna Simula (ps), varapuheenjohtaja Anne Kalmari (kesk), jäsenet Markku Eestilä (kok), Ritva Elomaa (ps), Veronika Honkasalo (vas), Antti Kangas (ps), Helena Marttila (sdp), Anders Norrback (r), Pirita Rantanen (sdp) ja Eerikki Viljanen (kesk) sekä valiokuntaneuvokset Tuire Taina ja Susanna Paakkola (10+2).

Suomen suurlähettiläs Leena Liukkonen ja hänen sijaisensa Elisa Alho-Kullström vastasivat ohjelman järjestämisestä ja osallistuivat joko molemmat tai vuorollaan ohjelmaan. Myös vierailun käytännön järjestelyissä avustanut suurlähettilään assistentti Catalina Sandu osallistui ohjelmaan. Paikallisen maataloustuottajien järjestön toimitusjohtaja Liliana Piron oli avustanut ohjelman järjestelyissä ja oli mukana delegaation tapaamisissa maanantaina 10.3.2025.

Romanian valintaan matkakohteeksi vaikuttivat valiokunnassa erityisesti maan luonne perinteisenä maatalousmaana ja sijainti EU:n itärajalla Ukrainan naapurissa. Maataloudella on keskeinen asema Romanian taloudessa. Romania on vuoden 2024 tilastojen mukaan Euroopan seitsemänneksi suurin maataloustuottaja, ja yksi EU:n suurimmista viljan, auringonkukansiementen, hunajan ja luumujen tuottajista. Romanialla on yhteensä yli 500 kilometriä maarajaa Ukrainan kanssa maan pohjoisosassa sekä Moldovan eteläpuolella idässä. Romania ei ole asettanut ukrainalaisille maataloustuotteille tuontikieltoja, kuten jotkut muut EU-maat. EU:n ja Ukrainan välisen niin sanotun solidaarisuusväylän toiminta on tarkoittanut, että Mustanmeren satamakaupungin Constanța:n kautta on kulkenut lähes 30 miljoonaa tonnia viljaa sitten helmikuun 2022. Romanialaiset maanviljelijät osoittivat kuitenkin alkuvuonna 2024 mieltään, koska he olivat tyytymättömiä hallituksen toimiin sen estämiseksi, ettei Romanian kautta kulkeva ukrainalaisvilja päädy mustan pörssin markkinoille Romaniassa.

Matkaohjelma

Valiokunnan delegaation matkaohjelmassa painottui erityisesti tutustuminen Romanian maatalouteen sekä maataloustuottajien ja -hallinnon kannalta ajankohtaisiin kysymyksiin. Lisäksi delegaatio tutustui myös Romanian metsätalouteen, kulkukoiratilanteeseen sekä metsästyksen sääntelyyn ja suurpetokantojen hallintaan.

Delegaatio aloitti tutustumisen Romanian maatalouteen maanantaina 10.3.2025 Bukarestin pohjoispuolelta pääkaupungin ja Karpaattien väliseltä alueelta. Päivän aikana delegaatio vieraili puutarhatuotteita, siemeniä ja lannoitteita myyvän yrityksen (AMIA) liiketilalla sekä Dambovitan alueella keskikokoisella omaa meijeritoimintaa harjoittavalla vuohitilalla (Ferma Zarug) ja black angus -karjaan erikoistuneella suuremmalla perheomisteisella karjatilalla (Black Angus Dobra). Illalla delegaatio siirtyi Dealu Maren alueella sijaitsevalle Apogeumin viinitilalle ja tutustui myös Romanian viininviljelyyn. Viinitilalla järjestetylle illalliselle osallistuivat myös Tornatorin edustajat, jotka kertoivat yleisesti Romanian metsätaloudesta ja Tornatorin toiminnasta Romaniassa.

Pääkaupungissa Bukarestissa delegaatio vieraili tiistaina 11.3.2025 koiratarhalla yhdessä suomalaisen Rescueyhdistys Kulkurit ry:n edustajien kanssa. Romaniassa arvioidaan olevan noin kaksi miljoonaa kulkukoiraa, ja muun muassa suomalaiset vapaaehtoiset pyrkivät puuttumaan ongelmaan tarjoamalla ilmaisia koirien sterilointeja. Vierailun jälkeen delegaatiolla oli tapaaminen ja yhteinen lounas Romsilvan eli Romanian metsähallituksen edustajien kanssa. Tapaamisella keskustelun aiheena oli erityisesti metsästys ja suurpetokantojen hallinta. Lounaan jälkeen delegaatio vieraili maatalousministeriössä, missä valtiosihteeri Violeta Musat ja osastopäällikkö Maria Toma kertoivat Romanian maatalouspolitiikan ajankohtaisista aiheista.

Keskiviikkona 12.3.2025 delegaatio vieraili Romanian senaatissa ja tapasi sekä maataloudesta, elintarviketeollisuudesta ja aluekehityksestä vastaavan valiokunnan että vesistä, metsistä, kalastuksesta ja metsästyksestä vastaavan valiokunnan puheenjohtajat (Sebastian Cernic ja Vasilică Potecă) ja useita jäseniä. Tapaamisen jälkeen delegaatio ja edellä mainitun senaatin maatalousvaliokunnan edustajat vierailivat yhdessä Bukarestin eteläpuolella Ulmenissa sijaitsevalla maitotilalla (Mecaind SA). Illalla delegaatio kuuli suurlähettilään residenssissä Moldovan ajankohtaisista asioista vastuuvirkamies Jarno Välimäeltä.

Lyhyesti Romanian maa- ja metsätaloudesta sekä metsästyksen sääntelystä

Romaniassa maatalousmaan osuus koko maan pinta-alasta on noin 42 prosenttia, ja maataloudessa työskentelevien osuus väestöstä on merkittävä (20 % työväestöstä). Romaniassa sijaitsee Eurostatin tilastojen mukaan kolmasosa kaikista EU-alueen maatiloista eli yhteensä 2,9 miljoonaa tilaa, joista suuri osa tuottaa vain omiin tarpeisiinsa. Romanialaiset tilat vastaavatkin vain noin 3,3 prosentista koko EU:n maataloustuotannosta. Noin 30 prosenttia Romanian tiloista hallitsee 70 prosenttia maan maatalousmaasta ja vastaa myös noin 70 prosentista kokonaistuotannosta. Romanian tuottajajärjestön mukaan noin 800 000 maatilaa eli alle kolmasosa kaikista tiloista saa EU:n maataloustukia.

Suhtautuminen EU:n maatalouspolitiikkaan ja tukijärjestelmään on Romaniassa varsin kriittinen. Maatalouteen kohdistuvien uhkien vuoksi Romania vastustaa Mercosur-sopimuksen hyväksymistä, tai vaatii ainakin kolmen vuoden siirtymäaikaa sopimuksen voimaantuloon. Vierailuilla käydyissä keskusteluissa nousi esiin tyytymättömyyttä erityisesti tukiin liittyvään byrokratiaan sekä lisäksi muun muassa tukien vaikutukseen viljelymaan hinnan nousuun ja EU-sääntelystä aiheutuvaan vaikeuteen saada maan erityisoloihin sopivia kasvinsuojeluaineita markkinoille. Tutustuminen tiloilla herätti ajatuksia siitä, miten erilaisissa olosuhteissa ruokaa tuotetaan EU:ssa. Tilavierailuilla tehtyjen havaintojen perusteella Suomi ja Romania poikkeavat toisistaan eläintautien torjunnassa sekä eläinten hyvinvointia ja elintarvikehygieniaa koskevissa käytännöissä.

Romanian pääpuulajit ovat pyökki ja tammi, ja maa on tärkeä metsätuotteiden tuottaja sekä sahatavaran, puupaneelien ja huonekalujen viejä. Romanian pinta-alasta noin 30 prosenttia eli vajaa 7 miljoonaa hehtaaria on metsien peitossa, ja noin puolet metsistä sijaitsee Karpaattien alueella. Valtio omistaa noin puolet metsistä, ja loppujen metsien omistus jakautuu kuntien, seurakuntien ja yksityisten kesken. Yksityinen metsänomistus on pääosin yritysten ja yhteismetsien hallinnassa. Valtion metsiä hallinnoi ympäristöministeriön alaisuudessa toimiva metsähallitus, Romsilva, joka on tehnyt lisäksi sopimuksia yksityisten metsänomistajien kanssa metsien hallinnoimisesta noin miljoonan hehtaarin alalta. Metsälainsäädäntö on Romaniassa jo perinteisesti varsin tiukkaa, esimerkiksi kiertoajaksi on säädetty vähintään 120 vuotta. Laittomat hakkuut ovat kuitenkin olleet merkittävä ongelma, jota pyritään valvomaan satelliittijärjestelmän avulla. Romaniassa toimii erityinen metsäpoliisi, joka valvoo hakkuita ja metsästystä.

Suurpedoista karhut ja sudet ovat Romaniassa EU:n luontodirektiivin nojalla vastaavasti suojeltuja lajeja kuin Suomessakin. Karhukanta on tällä hetkellä arviolta noin 10 000 yksilöä ja susikanta noin 3000

yksilöä. Susivahingot ovat joitakin lammastiloille tapahtuneita hyökkäyksiä lukuun ottamatta olleet harvinaisia, sillä sudet elävät pääosin vuoristossa kaukana asutuksesta. Karhut ovat kuitenkin aiheuttaneet useina vuosina vahinkoja ja vuonna 2024 myös yhden kuolemantapauksen, minkä jälkeen karhunmetsästys aloitettiin tauon jälkeen uudelleen. Ympäristöministeriön päätöksellä sallittiin yhteensä 500 karhun metsästys siten, että päätöksessä yksilöitiin myös tarkemmin ne alueet, joilla metsästys katsottiin karhuista aiheutuneiden ongelmien vuoksi tarpeelliseksi, ja alueelliset pyyntikiintiöt. Arviot karhukannasta perustuvat havaintoihin sekä vuodesta 2018 alkaen tehtyihin laajoihin dna-testeihin, joissa on kerätty jo yli 25 000 näytettä.

Lisätiedot ja aineiston säilytys: Tuire Taina

Liite: Matkaohjelma